

2.8. Алгоритми за символен анализ на линейни електронни схеми. Определяне на схемните функции в символен вид.

При анализа на линейни електронни схеми (ЛЕС) понякога е удобно част от елементите на схемата да фигурират в резултата за схемната функция като буквени (символни) променливи.

1. Начини на представяне на схемните функции в зависимост от броя и типа на елементите символи:

- ❑ **в пълен символен вид ;**
- ❑ **в числено-символен вид ;**
- ❑ **като дробно-рационални функции на комплексната променлива p с реални коефициенти.**

- **В пълен символен вид** – всички елементи участват с буквени означения (символи). Полученият резултат представлява аналитичен израз (формула);
- **В числено-символен вид** – част от елементите са заместени със своите стойности, а други фигурират като символи;
- **Като дробно-рационални функции на комплексната променлива p** с реални коефициенти. Получават се в резултат от заместването на всички елементи с техните проводимости и групирането им по степените на p .

2. Приложения на символните схемни функции

- ❑ **За ускоряване на анализа** на ЛЕС при извършване на многократно повтарящи се изследвания в честотна или времева област;
- ❑ **За изчисляване на полюсите и нулите** на предавателните функции и за оценка на тяхното влияние върху схемните характеристики при промяна на някой от параметрите в схемата;
- ❑ **За повишаване на точността на изчисленията**, като се намали влиянието на грешките от закръгление и загубата на точност, възникваща при изваждане на близки по модул числа.

- **Вторичните параметри (ВП) на линейната схема, разглеждана като четириполусник, се получават като отношение на детерминанти и адюнгирани количества на матрицата на проводимостите $[Y]$.**
- **Задачата на символния анализ се свежда до съставянето на формула за адюнгираните количества в числителя и знаменателя на ВП.**

3. Методи за пълен символен анализ

Използват се топологични и теоретико-множествени подходи

3.1. Топологични методи:

а) метод на сигналните графи

$\det[Y]$ се определя чрез построяване на съвкупността от недопиращи се контури и пътища в сигналния граф.

б) метод на ненасочените графи

$\det[Y]$ се определя чрез построяване на съвкупността от дървета в структурния граф.

3.2. Теоретико-множествени подходи

(метод на структурните числа, метод на обобщените числа)

Основният недостатък на методите за пълен символен анализ в сравнение с алгебричните е големият брой комбинации (контури или дървета).
Броят на дърветата на граф с n възела е

$$n^{(n-2)}$$

и нараства бързо с n .

При числените методи максималният брой операции, необходими за обръщането на матрица от ред n е

$$n^3$$

4. Методи за числено-символен анализ:

комбинирани (матрично-топологични).

Част от елементите са в символен вид, а останалите – в числен вид.

Анализът на схемата се свежда до:

- извличане на символните параметри от детерминантата**

(чрез топологичен метод);

- изчисляване на детерминантата**

(чрез числен метод).

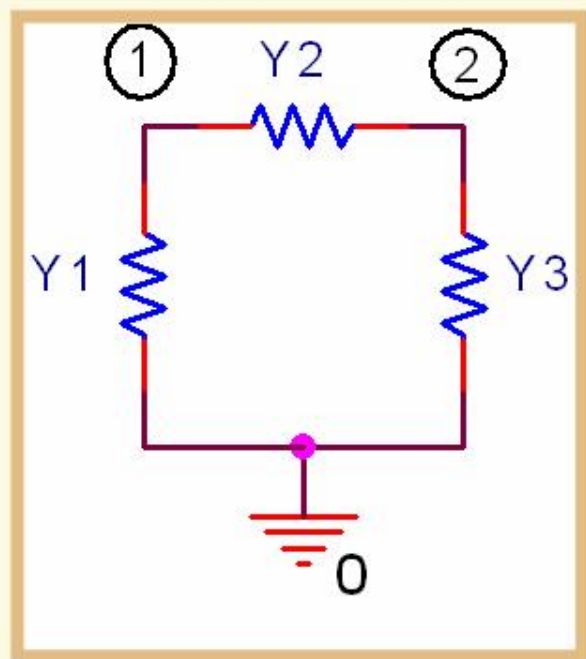
Тези методи се отличават с високо бързодействие при малък брой символи.

5. Пример за пълен символен анализ по метода с построяване на съвкупността от всички дървета в структурния граф

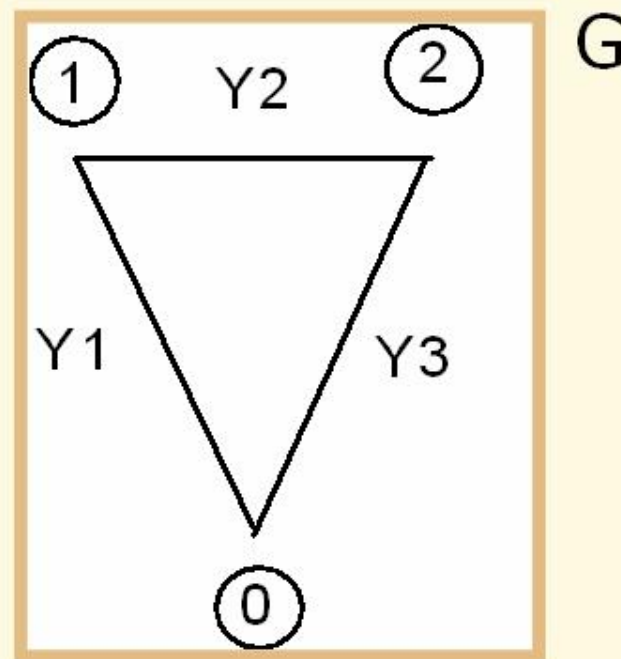
5.1. Пример с пасивна схема

Схема N

N

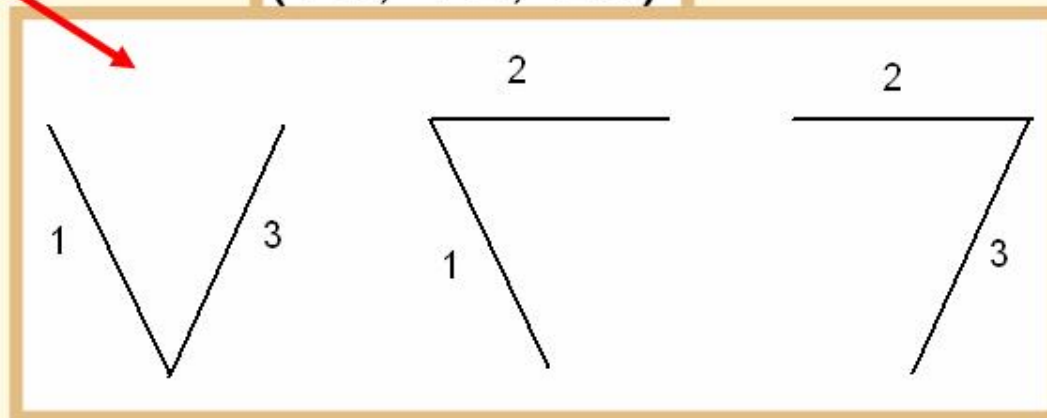
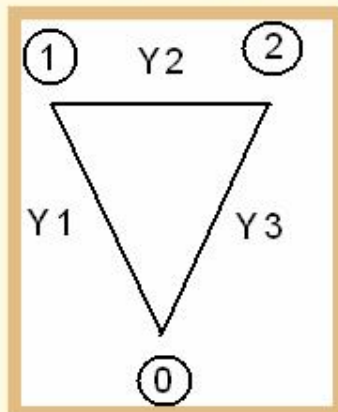
Граф G

G

Построява се съвкупността от дървета
в графа G :

$(13, 12, 23)$

Детерминанта на матрицата на проводимости
 $\det[Y]$

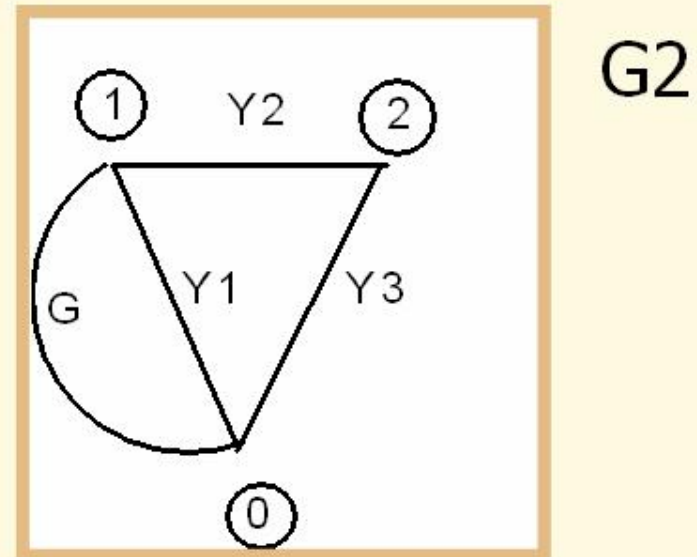
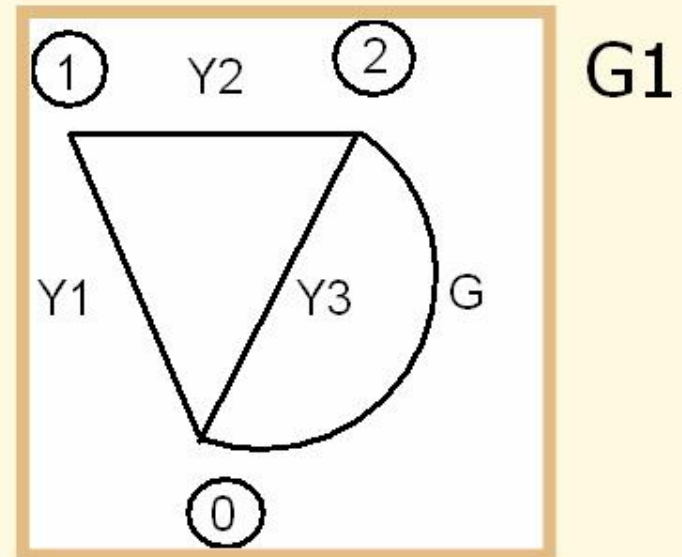
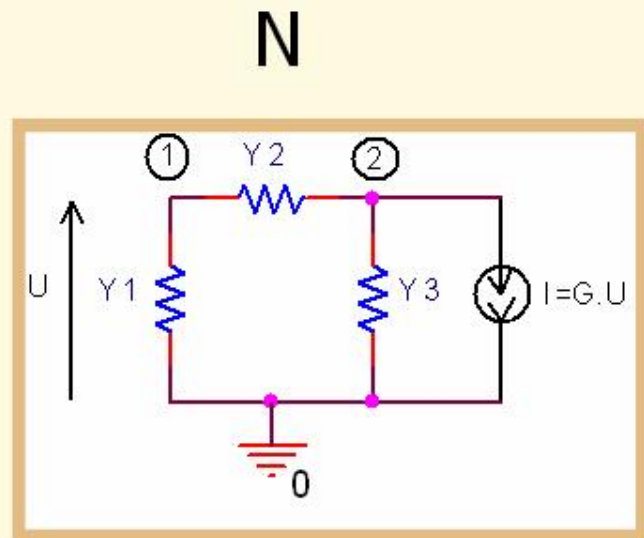
$$\Delta = \det[Y] = \sum \varepsilon_j Y_{j1} Y_{j2} \dots Y_{jv-1}$$

$$\varepsilon_j = 1$$

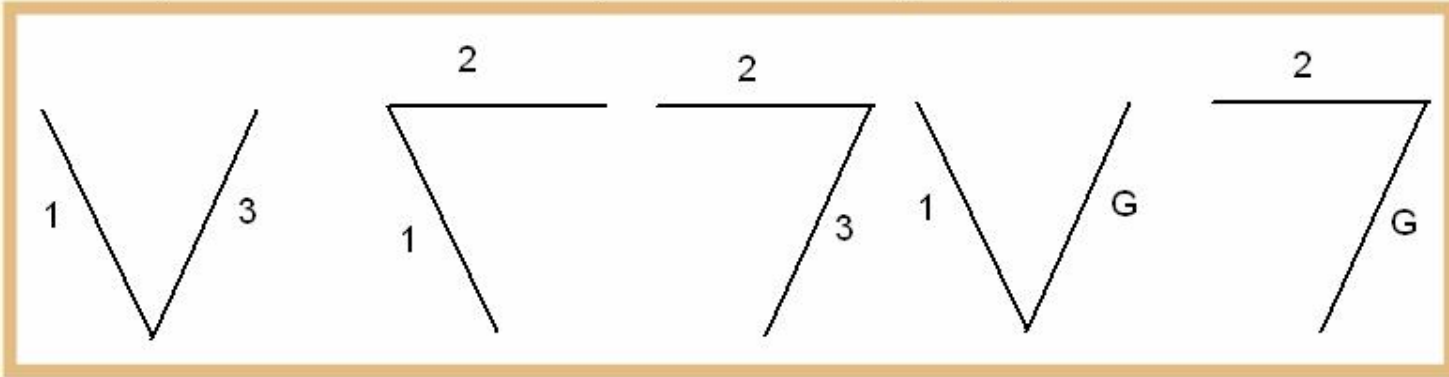
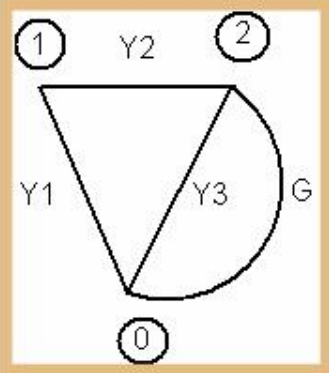
$\det[Y]$ включва произведения от про-
водимости на клони, които формират дърво
в графа G .

$$\Delta = \det[Y] = Y_1 Y_2 + Y_1 Y_3 + Y_2 Y_3$$

5.2. Пример с активна схема

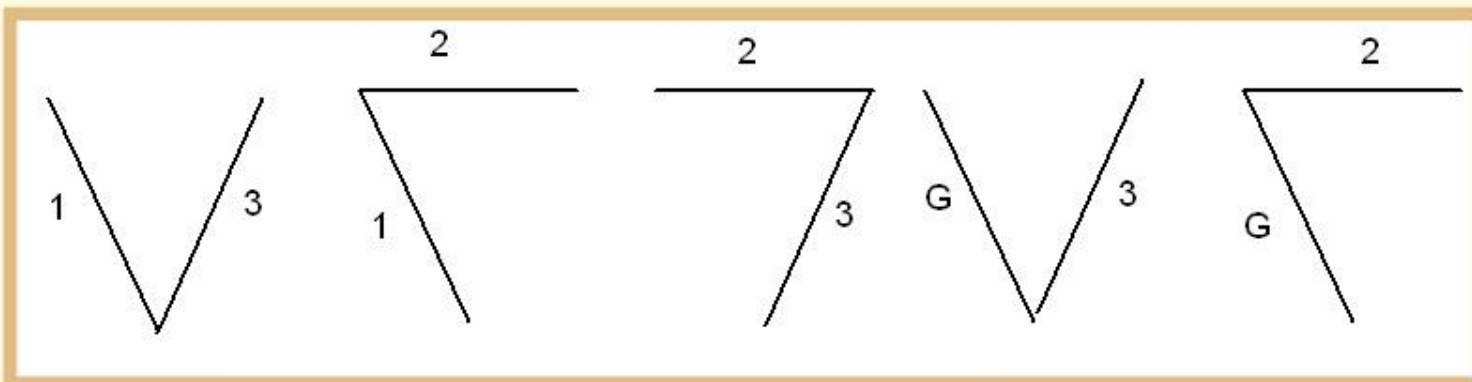
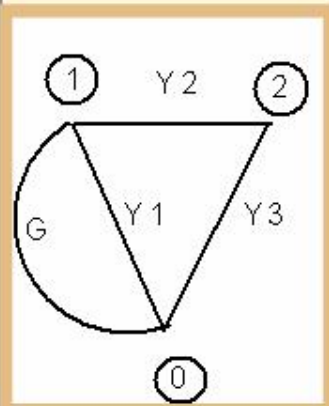

Съвкупност от дървета в графа **G1**:

(13, 12, 23, 1G, 2G)

Съвкупност от дървета в графа **G2**:

(13, 12, 23, 3G, 2G)

$$\Delta = \det[Y] = \sum \varepsilon_j Y_{j1} Y_{j2} \dots Y_{jv-1} ,$$

За активна схема: $\varepsilon_j = \pm 1$

$\det[Y]$ включва произведения от проводимости на клони, които формират дърво както в графа G_1 , така и в графа G_2 :

$$G_1 \quad (13, 12, 23, 1G, 2G)$$

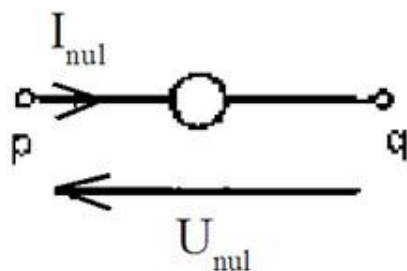
$$G_2 \quad (13, 12, 23, 3G, 2G)$$

Общи дървета: $(13, 12, 23, 2G)$

$$\Delta = \det[Y] = \varepsilon_1 Y_1 Y_2 + \varepsilon_2 Y_1 Y_3 + \varepsilon_3 Y_2 Y_3 + \varepsilon_4 Y_2 G$$

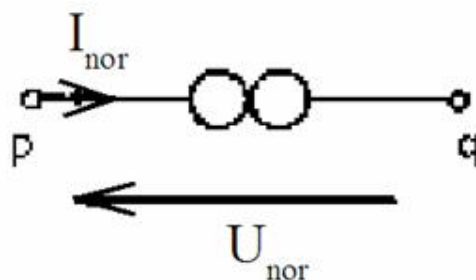
Приложение на нулатори и норатори при символен анализ на активни схеми

нулатор

$$I_{nul} = 0$$
$$U_{nul} = 0$$

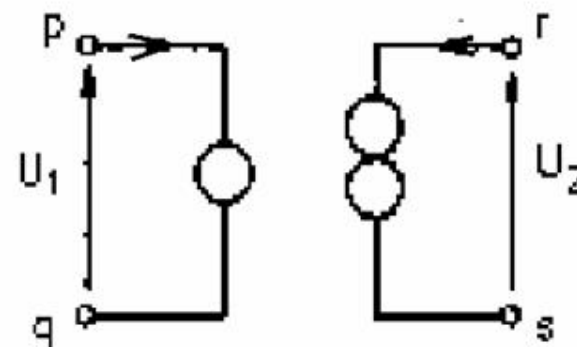
норатор

$$I_{nor}, U_{nor} -$$

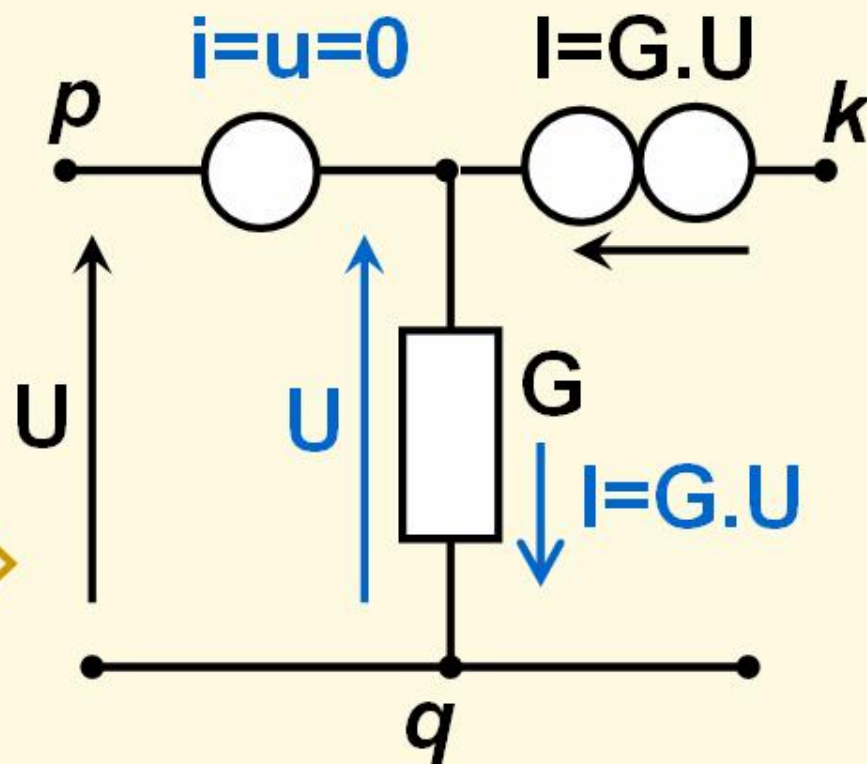
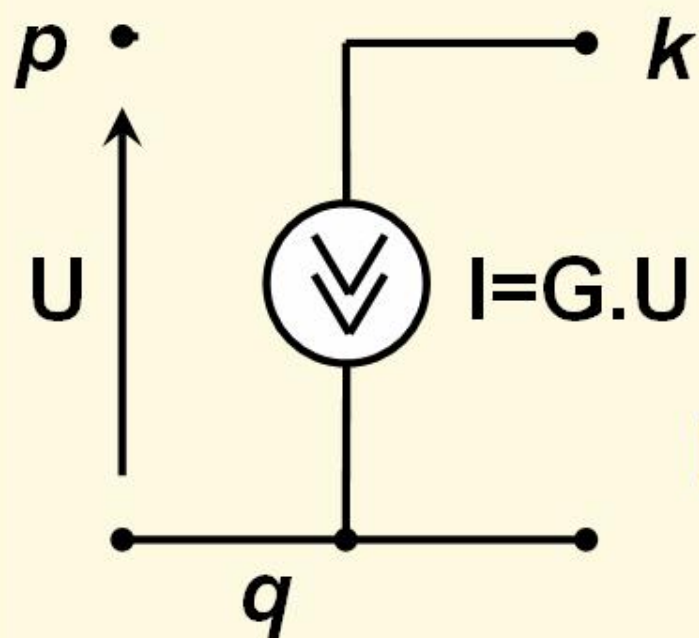
неопределени

нулор

Нулорът е еквивалентен на идеален операционен усилвател

Нулаторно-нораторен модел на ЗИТУН

Процедура за символен анализ за схеми с нулатори и норатори

- 1. Преобразува се графът на схемата G чрез свързване накъсо на нулаторите и отстраняване на нораторите – получава се напрежителният граф G_u**
- 2. Преобразува се графът G чрез свързване накъсо на нораторите и отстраняване на нулаторите – получава се токовият граф G_i**
- 3. Намират се общите дървета за G_u и G_i . Произведенията от проводимостите им участват в символния израз за $\det[Y]$.**